Willem Ruys

Willem Ruys is geboren op 25 augustus 1894 in Rotterdam. Hij was de zoon van Bernardus Ewoud Ruys en Wilhelmina Petronella van Hoboken.

Na de HBS in Rotterdam studeerde Ruys in het Zwitserse Neuchâtel aan de Hogere Handelsschool. In 1917 vertrok hij naar Nederlands-Indië. Daar en in Australië, Japan en de Verenigde Staten van Amerika bekwaamde hij zich in de praktijk van het scheepvaartbedrijf. Hij werd in 1919 firmant van Wm. Ruys & Zonen en medeleider van de Rotterdamsche Lloyd. Hij was ook commissaris van andere belangrijke ondernemingen. Willem trouwde op 2 november 1934 in Den Haag met Euphemie Elisabeth van Houten. Samen kregen ze een dochter. Na het terugtreden van zijn vader en zijn oom als directeur van de Rotterdamsche Lloyd in 1940 werd hij tot directeur benoemd.

Willem was betrokken bij Roei & Zeil Vereniging ‘De Maas’. Van 18 december 1940 tot 17 mei 1941 zat Ruys gevangen op verdenking van steun aan het verzet. Hij kwam terecht in cel 682 in het Oranjehotel in Scheveningen. Hij had geweigerd om het verenigingsgebouw van ‘de Maas’ en de boten van de vereniging en haar leden af te staan aan de bezetter. Van 11 oktober 1941 tot 5 januari 1942 zat Ruys weer gevangen. Nu omdat hij contacten had met een Engelse agent.

Op 4 mei 1942 werden 460 Nederlandse mannen in het voormalige Kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel vastgezet. Ruim twee maanden later werden op 13 juli 1942 nog eens 800 gijzelaars in het nabijgelegen kamp Haaren geïnterneerd, onder wie Willem Ruys. Ook dit waren mannen *‘die vroeger in het openbare leven stonden en van wie aan te nemen is dat zij met de aanstichters van de tegen de bezettende macht gerichte kuiperijen sympathiseren’.* Door te dreigen de gijzelaars ter dood te brengen, probeerde de bezetter te voorkomen dat Nederlanders verzets- en sabotageacties zouden plegen. De opgepakte mannen kwamen uit alle lagen van de bevolking. Opvallend was wel dat relatief veel gijzelaars een vooraanstaande positie innamen in de Nederlandse samenleving. Daarnaast kwamen de gijzelaars vooral uit kringen die aan bepaalde Duitse plannen hun medewerking geweigerd hadden.

Op 14 augustus werd hij door soldaten uit het kamp opgehaald. Via Amerfoort ging hij naar Goirle. In de vroege ochtend van zaterdag 15 augustus 1942 werd Willem samen met vier anderen als represaille maatregel in de bossen van de Gorp en Rovert in Goirle (het latere Hilvarenbeek) gefusilleerd. Twee dagen later plaatste de Höhere SS und Polizeiführer Nord West de volgende bekendmaking in de landelijke ochtendbladen: *"Aangezien ondanks de uiterst dringende uitnoodiging van den Wehrmachtsbefehlhaber - General der Flieger Christiansen - de daders van den springstofaanslag in Rotterdam te laf zijn geweest om zich aan te melden, zijn de volgende gijzelaars aangepakt en hedenmorgen doodgeschoten: Willem Ruys, directeur-generaal, Rotterdam, Graaf E.O.G. van Limburg Stirum, Arnhem, Mr.*

Robert Baelde, Rotterdam, Christoffel Bennekers, vroeger hoofdinspecteur van politie, Rotterdam en Baron Alexander Schimmelpenninck van der Oye, Noordgouwe, Zeeland.

Lijken van 5 bekende Nederlanders

In de bosschen bij Goirle (N.B.) op enkele honderden meters van de Belgische grens, zijn de lijken gevonden van de eerste vijf gijzelaars, die op 15 Augustus 1942 vielen als slachtoffers van de Duitsche terreur. Onder hen bevonden zich drie vooraanstaande Rotterdammers, t.w. de heeren Willem Ruys, directeur-generaal van de Rotterdamsche Lloyd, Chr. Bennekers, hoofdinspecteur van politie en mr. Rob. Baelde. De andere slachtofers waren: E. O. G. Graaf van Limburg Stirum, uit Arnhem en Baron Alex Schimmelpenninck van der Oye uit Noord Gouwe (Z.).

Zooals men zich herineren zal was er op 7 Augustus 1942 een bom neergelegd op het Spoorwegviaduct te Rotterdam ter hoogte van de Meent. Het projectiel ontplofte ontijdig, doordat een fietsende spoorwegman toevallig tegen een draad reed, waarmede het projectiel aan de rails bevestigd was.

Hun executie was een gevolg van een mislukte sabotageactie bij het spoorwegviaduct ter hoogte van de Meent in Rotterdam op 7 augustus 1942. Willem werd begraven op de NH Begraafplaats in Hillegersberg.

Op het landgoed ‘Gorp en Roovert’ in Hilvarenbeek is in 1946 een monument opgericht ter nagedachtenis aan vijf gijzelaars uit de kampen Haaren en Beekvliet (Sint- Michielsgestel) die hier op 15 augustus 1942 door de bezetter zijn gefusilleerd. Op de plaquette staat: ‘Op den derden verjaardag van de moord op vijf gijzelaars herdachten de bevrijde kampgenooten hun gefusilleerde vrienden voor het eerst op de plaats van de misdaad. In Goirle, waar de fusillade van de vijf slachtoffers plaatsvond, herinneren vijf straatnamen aan deze onschuldige mensen: in de wijk Grobbendonck bevinden zich de Schimmelpenninck van der Oyestraat, Willem Ruysstraat, Christoffel Bennekersstraat, Van Limburg Stirumstraat en de Robert Baeldestraat.

Op 22 november 1947 is in opdracht van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd een gedenkteken onthuld. Het ‘Lloyd-monument’ in Rotterdam is opgericht ter nagedachtenis aan de in de Tweede Wereldoorlog omgekomen schepelingen van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd en in het bijzonder aan een van de directeuren, Willem Ruys. In Vlissingen is de Willem Ruysstraat vernoemd naar het passagiersschip, dat tijdens de oorlogsjaren 1940-1945 als bouwnummer 214 op de scheepswerf van de Koninklijke Maatschappij De Schelde in Vlissingen lag. In Rotterdam herinnert de Willem Ruyslaan, gelegen tussen de Oudedijk en de Boven Oostzeedijk, aan Ruys. Deze laan werd na de oorlog aangelegd. Hier staat sinds 1990 ook het oorlogsmonument de "Steen van de miljoenen tranen". Het straatnaambord vermeldt: "Verzetshelden, op 15 augustus 1942 door de Duitse bezetter doodgeschoten als vergelding voor een bomaanslag".

Het passagiersschip Willem Ruys, later herdoopt in Achille Lauro, was in de jaren 1950 het vlaggenschip van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd. De maatschappij verkreeg het predicaat Koninklijke in 1947 ter nagedachtenis aan deze directeur, en uit dankbaarheid voor alles wat de Lloyd tijdens de oorlogsjaren voor Nederland had betekend. De Willem Ruys behoorde met de Oranje en de Nieuw Amsterdam tot de Grote Drie van de Nederlandse passagiersscheepvaart in de jaren na de oorlog.

Na de oorlog werd in januari 1946 een Scoutinggroep naar hem vernoemd. De groep vond onder andere onderdak op zolders en moest zo’n vijf keer verhuizen. De groep kwam uiteindelijk terecht op een terrein bij het Blijdorpplein en bouwde daar een clubhuis. In mei 1961 werd een tweede gebouw voor de welpen geopend door de Weduwe van Willem Ruys. De groep fuseerde in 1965.

Mevrouw Ruys-van Houten was verheugd, dat zij de opening mocht verrichten. Zij hoopte, dat de naam van haar man, Willem Ruys, die in de oorlog is gefusilleerd, op deze manier levend zou blijven onder de jonge generatie en dat zijn deugden — onafhankelijkheid, dapperheid en ridderlijkheid — de jeugd tot een stimulans zouden mogen zijn.

Meer informatie

Willem Ruys (1894-1942) - Wikipedia
Willem Ruijs | Oorlogsgravenstichting
Willem Ruys | Erelijst van Gevallenen 1940-1945
Ruijs, Willem - Wiki Midden-Brabant (wikimiddenbrabant.nl)
Fusillade Gorp en Rovert, Goirle, 15 augustus 1942. - Wiki Midden-Brabant (wikimiddenbrabant.nl)
Rotterdam, 'Lloyd-monument' - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei
Hilvarenbeek, monument op landgoed 'Gorp en Roovert' - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei
Het vrije volk : democratisch-socialistisch dagblad » 15 mei 1961 - Art. 117 | Delpher
Röpke / Rysbergen - Stichting Neerlandsch Verzetsmonument
Willem Ruys - PoolParty Linked Data Server (niod.nl)
Stadsarchief Rotterdam | Zoeken in archieven
Willem Ruys | Digitaal Namenmonument Oranjehotel
Home - Gijzelaarskamp Beekvliet
Kamp Sint-Michielsgestel - Wikipedia
W. Boerhave Beekman, Gedenkboek gijzelaarskamp Haaren, St. Michielsgestel (Den Haag 1947)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.